

Erleak eta intsektizidak: lobbygintza ikastaro praktikoa

Erleei kalte larria eragiten dietela-eta, hainbat intsektizida neonikotinoideren erabilerari muga zorrotza jartzeko proposatu die Europar Batzordeak bere estatu kideei, oraingoz arrakastarik gabe. Bitartean, substantzion egile diren multinazionalak nekazain aritu dira azken urtean, beren produktuak debekatuak ez izateko borrokan.

| UNAI BREA |



NEONIKOTINOIDEAK 1990eko hamarkadatik izugarri zabaldu den intsektizida multzo bat dira, baina iritzi publikoak oraintsu izan du haien berri. Joan den urtarrilean argitara emandako txosten batean, Elikagaien Seguratasuneko Europar Agintaritzak (EFSA) adierazi zuen neonikotinoideen erabileraren eta erleen desagertzearen arteko lotura estua zegoela. Horren ondorioz, Europar Batzordeak substantzia horietako hiruren (imidacloprid, tiametoxam, klotianidina) erabilera zeharo mugatzeko proposamena egin zuen. Gogoan hartu behar da erleen kopuruaren beherakada ingurumen arazo larria dela, oso funtzio garrantzitsua betetzen baitute landareen ugalketan. Bidenabar esateko, hainbat estatuk aspaldi erabaki zuten, beren kasa, neonikotinoideen erabilera zeharo murriztea.

Martxoaren 14 eta 15ean bildu zen Elikadura Katearen eta Animalia Osasunaren Batzorde Iraunkorra, Europar Batzordearen proposamena eztabaidatzeko. Europar Batasuna osatzen duten 27 estatuetako adituek bozkatu zuten. Proposamenaren aldeko botoak aurkakoak

baino gehiago izan ziren, baina gehiengoa ez zen nahikoa erabakia loteslea izateko. Hortaz, datozen asteetan proposamena berriaz bozkatu da Apelazio Batzordean.

Industriaren kanpaina

Europar Batzordeak 2012ko apirilean eskatu zion EFSArri aipatutako intsektizidek erle populazioetan duten eragina aztertzeke, *Science* aldizkariak argitaratutako ikerlan biren karietara.

Ikerketa horietako baten arabera, tiametoxam dosi txikiakin kontakua izandako erle langileek hilkortasun tasa handiak agertzen zituzten. Beste ikerlanak zioen imidaclopridak –kantitate txikietan halaber– kalte larria egiten diela erlastarrei, haien ugalketa-gaitasuna gutxituz eta erregina asko hiltzea eraginez.

Ia berehala, eta artean EFSAk bere txostena amaitzeko urte erdi inguru falta zela, pestizida neonikotinoide horiek ekoizten dituzten enpresak, Bayer (imidacloprid, klotianidina) eta Syngenta (tiametoxam), indar biziz hasi ziren beren produktuen aldeko kanpaina egiten, ECPAren laguntzarekin. Pestizida

ekoizleen europar lobbya da ECPA.

Lobbyen jarduna hurbiletik jarraitzen –eta, maiz, salatzen– duen CEO elkarteak kanpaina horren historia laburbildu du bere webgunean, besteak beste aipatu enpresetako ordezkariak Europar Batzordeko kargudunei bidalitako gutunen edukia erakutsiz. Ondoren datorrena historia horren sintesi bat da.

Komisarioak bi letter jaso zituen oso denbora gutxian

Ekainean, Bayerrek eskutitza igorri zion John Dalli, EBko Osasun eta Kontsumitzaile Politikako komisarioari. Alemaniako multinazionalak zioen ez zegoela ziurtasun zientifikorik erleen desagertzeak neonikotinoideekin zerikusi zuzena duela esateko. Bayerren hitzetan, erle intoxikazio masiboek –iraganean gertatuak, betiere– arrazoi bat baino gehiago dute, horien artean nekazariak egindako erabilpen okerra.

Bayer baino lau egun lehenago, ekainaren 8an, Syngenta izan zen Dalli komisarioari bere ikuspuntua helarazi ziona. Michael Mack operazio zuzendariak sinatu zuen esku-

titza, eta ez zuen aukera galdu Dalliri gogorarazteko “kasualitatez”, aste bi lehenago, Barack Obamarekin, François Hollanderekin eta botere handiko beste zenbait agintarirekin bilduta egon zela, eta bilera hartan, besteak beste, Syngentak elikadura-segurtasunaren alorrean eta partikulariki Afrikan, gastatuko zuen dirutzaz hitz egin zutela. Nolanahi, gutunaren helburu nagusia *Science*-n argitaratuko ikerlanen balioa gutxiestea zen.

... baita hirugarren bat ere

ECPAk ere posta aukeratu zuen Dallirekin harremanean jartzeko. Ekainaren 13ko data dauka aste berean komisarioak gai berarengatik jasotako hirugarren gutunak. Funtsen, pestiziden patronalak Dalliri gogorazi nahi zion –eta egia zioen– ezin zaiola faktore bakarrari egotzi erleen populazioaren murrizketa. Espero zitekeenez, ECPAk aipatutako mehatxu zerrenda oparotik kanpo geratu zen susmagarri bakarra neونيكوتينوидеak ziren.

Bide batez esan dezagun handik gutxira, iazko urrian, John Dallik dimitutu egin zuela, ustelkeria politikoagatik salatua izan eta gero. Eskandaluan Suediako tabako konpainia bat ibili zen nahastuta.

Neonikotinoiderik gabe, milaka milioi euroko galerak

Hurrengo pasartea, CEOk argitaratu emandako kronologiari segika, azaroan etorri zen. Ordurako Dallik ez zegoen karguan, baina bai beste batzuk. Hala, Syngentak neونيكوتينوидеen aferak berraztertzeke eskaria egin zien, eskutitz bidez nola ez,



Hainbat ikerlanetan oinarrituta, EFSAk ebatzi du neونيكوتينوидеen erabilera faktore nagusietakoa dela erleen populazioen desagertzearen.

Nekazaritza eta Ikerketa komisarioei, hala nola EBko nekazaritza ministro gutxiei. Gutunean, Syngentak zioen “Tiametoxam bezalako hazientzako tratamenduei trabak jartzen bazaizkie, laborariak ingurumenarentzat kaltegarriagoak diren intsektizidak erabiltzen” hasiko zirela, eta horrek 17.000 milioi euroko galerak eragingo zituela bost urteko epean. Baieztapen hori ikerketa independente batean oinarrituta zegoela zioen Syngentak, baina ez zuen xehetasunik ematen ikerketa horretaz.

Zientzialarien ostean, abokatuak

Bien bitartean, bai multinazional biek bai ECPAk neونيكوتينوидеen arriskuak agerian uzten dituzten lan zientifikoak gutxietsi eta haien onurak nabarmentzen dituztenak mahai gainean jartzen zebiltzan. Hala eta guztiz ere, aurtengo urtarrilean

EFSAk emandako txostena industriaren interesen aurkakoa suertatu zen erabat, dagoeneko esan dugunez. Syngentak, orduan, epaitegitara jotzeko mehatxua erabili zuen kontraerasorako arma modura.

Suitzako konpainiak, argitaratu aurretik eskuratu zuen EFSaren prentsa oharra –gutun datengatik ondorioztatu daiteke hala izan zela–, eta Agintaritzari jakinarazi zion ez zuela baztertzeko bere kontrako salaketa jartzea, oharraren edukia aldatu ezean. EFSAk ez zuen koma bakar bat ere aldatu ordea, eta CEOren esanetan, harrezkeroztik Bayer eta Syngenta EBko politikariei ari zaizkie presio egiten. Momentuz, lehen borrokaldiaren emaitza aldekoa izan dute. Ea zer dakarren bigarren bozketak. ■







**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira